flowing into the Krisṇā. **-मुखः** a rhinoceros. **-वेणा** N. of a river. **-शेखरः** a mountain.

तुङ्गिन् *a.* High, lofty. *-m.* A planet at the apex of its orbit.

तुङ्गिमन् *m.* Height; कृतनिश्चयिनो वन्द्यास्तुङ्गिमा नोपभुज्यते Pt. 2. 146.

तुङ्गी 1 Night. -2 Turmeric. **-Comp. -ईशः** 1 the moon. -2 the sun. -3 an epithet of Krisṇa or Śiva. **-ईश्वरः** 1 an epithet of Śiva. -2 a temple of Śiva; Rāj. T. 2. 14. **-पतिः** the moon.

तुच् *m., f.* Ved. Offspring, children; विदा गाधं तुचे तु नः Rv. 6. 48. 9.

तुच्छ *a.* 1 Empty, void, vain, light. -2 Small, little, trifling. -3 Abandoned, deserted. -4 Low, mean, insignificant, contemptible, worthless. -5 Poor, miserable, wretched. **-च्छा** The 14th lunar day. **-च्छम्** Chaff. **-Comp. -दय** *a.* unmerciful; पादौ कियद्दूरमिमौ प्रयासे निधित्सते तुच्छदयं मनस्ते N. 8. 24. **-द्रुः** the castor-oil tree. **-धान्यः, -धान्यकः** straw, chaff. **-प्राय** *a.* unimportant.

तुच्छक *a.* Void, empty.

तुच्छयति Den. P. To make empty or poor; कांश्चित् तुच्छयति प्रपूरयति वा Mk. 10. 60.

तुच्छीकृ 8 U. To despise, slight, contemn.

तुच्छ्य *a.* Ved. Void, empty; तुछ्यान् कामान् करते सिष्विदानः Rv. 5. 42. 10.

तुज्, तुञ्ज् 1 P. (तुजति; also Ā. and 10 P.) Ved. 1 To reach, extend, convey. -2 To kill, hurt, injure. -3 To guard, protect. -4 To clothe. -5 To live. -6 To strike, hit. -7 To push. -8 To emit, send forth. -9 To incite, instigate, urge onwards. -10 To give. -11 To press out. -12 To flow forth; सुरेतसा श्रवसा तुञ्जमाना Rv. 3. 1. 16.

तुज, तुञ्ज *a.* Ved. Noxious, mischievous, hurtful. **-जः** 1 A shock, assault; तुञ्जेतुञ्जे य उत्तरे Rv. 1. 7. 7. -2 A demon; यात किं बिदिशो जेतुं तुञ्जेशो दिवि किं तया Ki. 15. 18. -3 A thunderbolt. -4 Giving. -5 Pressure.

तुट् 6. P. (तुटति) 1 To dispute, quarrel. -2 To hurt or injure.

तुटितुटः N. of Śiva.

तुटुमः A mouse, rat.

तुड् 1, 6. P. (तोडति, तुडति) 1 To split, rend, break. -2 To push. -3 To injure, hurt. -4 To bring near, convey.

तुड्ड् 1 P. (तुड्डति) To disregard, contemn.

तुण् 6. P. (तुणति) 1 To curve, make crooked, bend. -2 To act fraudulently, deceive. -3 To be crooked.

तुण्ड् 1 Ā. (तुण्डते) To press out.

तुण्डम् [तुण्ड्-अच्] 1 Mouth, face, beak, snout (of a hog); पक्षतुण्डप्रहारैश्च शतशो जर्जरीकृतम् Mb. 3. 279. 5; तुण्डैराताम्रकुटिलैः (शुकाः) Kāv. 2. 9. -2 The trunk of an elephant. -3 The point of an instrument. **-ण्डः** N. of Śiva.

तुण्डकेरिका The cotton plant.

तुण्डिः [तुण्ड्-इन्] 1 Face, mouth. -2 A beak. **-ण्डिः** *f.* The navel.

तुण्डिक *a.* Furnished with a trunk; यः कृष्णः केश्यसुर स्तम्बज उत तुण्डिकः Av. 8. 6. 5. **-का** The navel.

तुण्डिकेरी 1 The cotton plant. -2 A large swelling on the palate.

तुण्डिन् *m.* N. of the bull of Śiva.

तुण्डिभ See तुन्दिभ.

तुण्डिल *a.* [तुण्ड्-भ, सिध्मा॰ लच् वा] 1 Talkative, loquacious. -2 Having a prominent navel. -3 Talking severely; cf. तुन्दिल.

तुत्थ् 10 U. (तुत्थयति-ते) 1 To praise. -2 To cover, screen; पांशुर्दिशां मुखमतुत्थयदुत्थितोऽद्रेः Śi. 5. 11. -3 To spread.

तुत्थः [तुद्-थक्] 1 Fire. -2 A stone. **-त्थम्** Sulphate of copper, usually applied to the eyes as a sort of collyrium or medical ointment. **-त्था** 1 Small cardamoms. -2 The indigo plant. **-Comp. -अञ्जनम्** blue vitriol applied to the eyes as a medical ointment.

तुत्थकम् Blue vitriol.

तुद् 6 U. (तुदति-ते, तुन्न) 1 To strike, wound, hit; तुतोद गदया चारिम् Bk. 14. 81; 15. 37; Śi. 20. 77. -2 To prick, goad. -3 To bruise, hurt. -4 To pain, vex, torment, afflict; सुतीक्ष्णधारापतनोग्रसायकैस्तुदन्ति चेतः प्रसभं प्रवासिनाम् Ṛs. 2. 4; 6. 28.

तुद *a.* Striking, tormenting &c.

तुन्न *p. p.* [तुद्-क्त] 1 Struck, hurt, wounded; ग्राव्णा तुन्नो अभिष्टुतः Rv. 9. 67. 19-20. -2 Tormented. -3 Cut, broken. -4 Pricked. **-Comp. -वायः** a tailor; शैलूषतुन्नवायान्नं कृतघ्नस्यान्नमेव च Ms. 4. 214; तन्तुवायास्तुन्नवायाः...... Śiva. B. 31. 19; Rām. 2. 83. 15. **-सेवनी** the suture of a wound or of a skull.

तोत्रम् [तुद्-करणे ष्ट्रन्] A goad for driving cattle or elephants; तोत्राङ्कुशनिपातश्च आयुधानां च निःस्वनः Mb. 6. 45. 5; नामृष्यत्तदधिक्षेपं तोत्राहत इव द्विपः Bhāg. 8. 11. 11. **-Comp. -वेत्रम्** a rod borne by Visṇu.

तोदः [तुद् भावे घञ्] 1 Pain, anguish, torture; ततस्तत्कृततोदोऽपि ततो गोदोऽधिकोऽभवत् Śiva. B. 14. 89. -2 The sun.